

Miljøverndepartementet,
Pb 8013 Dep,
0030 Oslo

Deres ref: 200601042-/CBS   Vår ref. Høring 15-03-08 EP/NT   Dato: 15.03.2008

Høringsvar - Utkast til rikspolitiske retningslinjer for universell utforming

Norsk Teknologi er det nye navnet på TELFO - Tekniske Entreprenørers Landsforening. Norsk Teknologi er en landsforening tilsluttet NHO.

Norsk Teknologi er en paraplyorganisasjon som organiserer de fem bransjeforeningene Heisleverandørenes Forening (HLF), INTEGRA - foreningen for tekniske systemintegratorer, Kulde- og varmpumpeentreprenørenes landsforening (KELF), NELFO - Foreningen for EL og IT Bedriftene og Ventilasjons- og rørentreprenørenes forening (VRF). Til sammen har Norsk Teknologis bransjeorganisasjoner om lag 1500 bedrifter med 26 500 ansatte, og bedriftene omsetter årlig for om lag 28 milliarder kroner.

Selv om vi ikke står på høringslisten tillater vi oss og gi følgende hørings svar:

Det fremgår av høringsdokumentene som Miljøverndepartementet har lagt ut at det må rettes særlig fokus på de gruppene i samfunnet som i størst grad opplever samfunns skapte barrierer, og i opplistingen nevnes *mennesker med astma/allergi*.

I de sammen dokumentene er det derimot ikke omtalt at **Innemiljø/Inneklima/luftkvalitet** er en del av begrepet Universell utforming (UU), (ref. Statens bygningstekniske etat (BE) og Husbanken).

Prosjektering med utgangspunkt i universell utforming vil være basert på tre forhold:

1. Mennesket som barn, ung, voksen, eldre
2. Mennesket med redusert funksjonsevne med hensyn til bevegelse, orientering og **overfølsomhet ovenfor luftforurensninger og materialer**.
3. Mennesket som bruker tekniske hjelpemidler som har konsekvenser for utforming

Sektormyndigheten (KRD og BE) må følge opp med krav til tekniske løsninger inne i et bygg, herunder også inneklima.

Norsk teknologi mener at sektormyndigheten må sette **krav til tekniske løsninger inne i et bygg i tillegg til krav om plan av universelt utformede utearealer, gangveier og atkomst til bygninger**

Vi mener det er viktig å med samarbeid på tvers av sektorer og nivåer, særlig det å få til et samarbeid med instanser med kunnskap om funksjonshemmedes barrierer.

Kommunen har en viktig rolle og oppgave med å gjøre private forslagsstillere kjent med prinsippene for universell utforming. Arkitekter og planleggeres kunnskap er ofte begrenset til tilgjengelighetskravene i teknisk forskrift.

I TEK stilles det i dag krav til Innemiljø i § 8.3.

Det er viktig at disse kravene revurderes med hensyn til universell utforming.

Det er særlig viktig at kraven til Innemiljø følges nøye opp når det nå stilles økte krav til energieffektivitet og energibruk.

Enkelte aktører kan fristes til å velge løsninger som fremmer lavt energibruk på bekostning av Innemiljø. Et nylig eksempel fikk vi i innspillet fra Peter Groth på Byggedagene.

Tiltak som gir klimaeffekt

- Tette hus
- Redusert luftveksling
- Økt temperatur-toleranse
- Lavenergi utstyr (lys/data/..)
- Brukervennlig klimastyring
- Evne til å bygge og forvalte med kvalitet

Det ene lovverket må ikke slå det andre i hjel. Norsk Teknologi arbeider for energieffektive løsninger i bygg, men dette må ikke gå på bekostning av kravet til tilfredsstillende Innemiljø, Inneklimate/ og luftkvalitet, som også må inngå i begrepet universell utforming.

Med gjennomføring av godt innemiljø, inneklimate og luftkvalitet i bygg der mennesker oppholder seg, vil en av de samfunnskapte barrierene forsvinne, og

mennesker med astma/allergi, i tillegg til alle andre som oppholder seg i disse byggene, vil kunne få et bedre liv.

Vennlig hilsen

Norsk Teknologi

Erik Pilgaard
Energipolitisk rådgiver og
daglig leder av Ventilasjons- og rørentreprenørens forening